



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης

Γενικές αιτήσεις αδειοδότησης

BANKENTOEZICHT

Μάρτιος 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	2
2	Νομικό πλαίσιο	4
2.1	Κανονισμός EEM και κανονισμός για το πλαίσιο EEM	4
2.2	Η οδηγία CRD IV και η εθνική νομοθεσία	4
2.3	Τεχνικά πρότυπα της EAT	5
2.4	Πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες του EEM	5
3	Γενικές αρχές αδειοδότησης	6
3.1	Ρύθμιση της εισόδου στην αγορά	6
3.2	Ανοικτή και ολοκληρωμένη επικοινωνία	6
3.3	Συνέπεια	6
3.4	Αξιολόγηση κατά περίπτωση και αναλογικότητα	7
4	Πεδίο εφαρμογής της απαίτησης αδειοδότησης	8
4.1	Βασικές δραστηριότητες	8
4.2	Περιστάσεις που ενεργοποιούν απαίτηση αδειοδότησης	12
4.3	Πρόσθετες δραστηριότητες που ρυθμίζονται από την εθνική νομοθεσία	15
5	Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης	17
5.1	Κεφάλαιο	17
5.2	Πρόγραμμα δραστηριοτήτων	17
5.3	Αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου	18
5.4	Αξιολόγηση άμεσων και έμμεσων μετόχων	19
6	Διαδικαστικά θέματα	21
6.1	Εφαρμοζόμενα χρονοδιαγράμματα	21
6.2	Συμπληρωματικές διατάξεις της απόφασης	25
6.3	Ορθή διαδικασία	27
7	Ανάκληση και λήξη αδειών λειτουργίας	29
	Συνομογραφίες	31

1 Πρόλογος

Στο παρόν έγγραφο οι όροι «άδεια λειτουργίας» και «αδειοδότηση» χρησιμοποιούνται ως ταυτόσημοι, όπως και οι όροι «τράπεζα» και «πιστωτικό ίδρυμα».

Η αδειοδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι ουσιώδης για τη δημόσια ρύθμιση και εποπτεία του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα προϋποθέτει την επίγνωση του κοινού ότι τραπεζικές λειτουργίες μπορούν να εκτελέσουν μόνο οντότητες που διαθέτουν την κατάλληλη άδεια. Η αδειοδότηση συμβάλλει επίσης στην επιβολή της καλής πρακτικής, διασφαλίζοντας ότι μόνο εύρωστες τράπεζες μπορούν να εισέρχονται στην αγορά.

Ταυτόχρονα, η αδειοδότηση δεν θα πρέπει να εμποδίζει τον ανταγωνισμό, τη χρηματοπιστωτική καινοτομία ή την τεχνολογική πρόοδο. Από τη στιγμή που αδειοδοτούνται, τα πιστωτικά ιδρύματα στην ΕΕ μπορούν, κατ' αρχήν, να εκτελούν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου, η αδειοδότηση προάγει ίσους όρους ανταγωνισμού σε ολόκληρη την ΕΕ και μειώνει τον κίνδυνο οι οντότητες να παρακάμπτουν την τραπεζική ρύθμιση και εποπτεία.

Από τις 4 Νοεμβρίου 2014, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα να χορηγεί άδεια λειτουργίας σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ). Αυτή η αρμοδιότητα ασκείται σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ).

Ο παρών οδηγός εφαρμόζεται σε όλες τις αιτήσεις αδειοδότησης για την ανάληψη δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος υπό την έννοια του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Regulation - CRR)¹, περιλαμβάνοντας - χωρίς να περιορίζεται σε αυτές - αρχικές άδειες για πιστωτικά ιδρύματα, αιτήσεις από εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, άδειες στο πλαίσιο συγχωνεύσεων ή εξαγορών, αιτήσεις μεταβατικών τραπεζών και επεκτάσεις αδειών. Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του οδηγού είναι να συμβάλει στην εξοικείωση με τα κριτήρια και τις διαδικασίες αξιολόγησης για τη σύσταση πιστωτικού ιδρύματος εντός του ΕΕΜ και να ενισχύσει τη διαφάνειά τους.

Οι πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες που περιγράφονται στο παρόν έγγραφο ενδέχεται να χρειαστεί να προσαρμοστούν με την πάροδο του χρόνου. Ο παρών οδηγός δεν είναι νομικά δεσμευτικός και αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο υποστήριξης των αιτουσών οντοτήτων και όλων των οντοτήτων που συμμετέχουν στη διαδικασία αδειοδότησης, προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή και αποτελεσματική διαδικασία και αξιολόγηση. Ο οδηγός θα επικαιροποιείται τακτικά ούτως ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι νέες εξελίξεις και η εμπειρία που αποκτάται στην πράξη.²

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

² Πιο συγκεκριμένα, δύο θέματα – η αξιολόγηση του κεφαλαίου (ενότητα 5.1) και η αξιολόγηση του προγράμματος δραστηριοτήτων (ενότητα 5.2) – βρίσκονται ακόμη υπό εξέλιξη. Η διαβούλευση για τα θέματα αυτά θα γίνει ξεχωριστά, σε μεταγενέστερο στάδιο.

Ο οδηγός χρησιμοποιεί την ορολογία που περιλαμβάνεται στην οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Directive - CRD IV)³ και στα τεχνικά πρότυπα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) σχετικά με την αδειοδότηση.

³ Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.06.2013, σ. 338).

2 Νομικό πλαίσιο

2.1 Κανονισμός EEM και κανονισμός για το πλαίσιο EEM

Δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού EEM⁴, η ΕΚΤ διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα να χορηγεί άδειες λειτουργίας για την ανάληψη δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος. Το άρθρο 6 παράγραφος 4 και το άρθρο 14 ορίζουν ότι αυτή η αρμοδιότητα είναι κοινή τόσο για τα σημαντικά ιδρύματα που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ όσο για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα που εποπτεύονται άμεσα από τις ΕΑΑ.

Ο κανονισμός για το πλαίσιο EEM⁵ (άρθρα 73 έως 79) εξειδικεύει περαιτέρω την αρμοδιότητα αδειοδότησης, εστιάζοντας στους αντίστοιχους ρόλους των αρμόδιων ΕΑΑ και της ΕΚΤ στη διαδικασία αξιολόγησης.⁶

Εκπληρώνοντας τον ρόλο του ρυθμιστή της εισόδου στην αγορά, η ΕΚΤ μπορεί να κάνει χρήση όλων των εξουσιών που της ανατίθενται βάσει του κανονισμού EEM. Αυτές οι εξουσίες περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών και την προσάρτηση προϋποθέσεων, υποχρεώσεων και συστάσεων στις αποφάσεις αδειοδότησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 14 παράγραφος 5 του κανονισμού EEM, η ΕΚΤ έχει επίσης την αρμοδιότητα να ανακαλεί άδειες λειτουργίας στις περιπτώσεις που ορίζονται στη σχετική ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία.

2.2 Η οδηγία CRD IV και η εθνική νομοθεσία

Το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού EEM ορίζει ότι, για τον σκοπό της εκτέλεσης των εποπτικών της καθηκόντων, η ΕΚΤ εφαρμόζει όλη την οικεία νομοθεσία και, αν το σχετικό ενωσιακό δίκαιο αποτελείται από οδηγίες, την εθνική νομοθεσία μεταφοράς των οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη. Οι απαιτήσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας περιέχονται κυρίως στα άρθρα 8 και 10 έως 14 της οδηγίας CRD IV. Τα άρθρα αυτά συνιστούν τις ελάχιστες διατάξεις εναρμόνισης, υπό την έννοια ότι η εθνική νομοθεσία μπορεί να ορίσει πρόσθετες απαιτήσεις αδειοδότησης. Συνεπώς, όταν λαμβάνονται αποφάσεις αδειοδότησης εντός του EEM, η ΕΚΤ εφαρμόζει τις απαιτήσεις που ορίζονται στην εθνική νομοθεσία μεταφοράς των σχετικών διατάξεων της CRD IV στην εσωτερική έννομη τάξη, καθώς και κάθε άλλη

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 468/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 16ης Απριλίου 2014, που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο EEM) (ΕΚΤ/2014/17) (ΕΕ L 141 της 14.5.2014, σ. 1).

⁶ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενότητα 6 – Διαδικαστικά θέματα.

ειδική εθνική νομική απαίτηση. Αυτό μπορεί να προκαλέσει διαφορές στη μεταχείριση αιτήσεων αδειοδότησης μεταξύ των κρατών μελών.

2.3 Τεχνικά πρότυπα της EAT

Η ΕΚΤ εφαρμόζει όλες τις σχετικές ενωσιακές πράξεις που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με βάση σχέδια που εκπονεί η EAT, ιδίως τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να προσκομίζουν οι αιτούσες οντότητες στις αρμόδιες αρχές όταν υποβάλλουν αίτηση για χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, και τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα που αφορούν τα υποδείγματα παροχής τέτοιων πληροφοριών.⁷ Εκτός από έναν ολοκληρωμένο κατάλογο των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται στις αιτήσεις αδειοδότησης, αυτά τα τεχνικά πρότυπα περιέχουν ένα έντυπο που πρέπει να χρησιμοποιείται για τις αιτήσεις αδειοδότησης, καθώς και τις σχετικές διαδικασίες και απαιτήσεις υποβολής.

2.4 Πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες του EEM

Στο παρόν έγγραφο ο όρος «επόπτες» αναφέρεται τόσο στις EAA όσο και στην ΕΚΤ.

Οι επόπτες πρέπει να εφαρμόζουν τις ρυθμιστικές απαιτήσεις όταν αξιολογούν αιτήσεις αδειοδότησης. Για να διασφαλιστεί η συνεπής αξιολόγηση, πρέπει να διευκρινιστεί η ερμηνεία αυτών των απαιτήσεων και να αναπτυχθούν κοινές εποπτικές πρακτικές και διαδικασίες.

Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις EAA, έχει αναπτύξει πολιτικές όσον αφορά τις αιτήσεις αδειοδότησης και τις εποπτικές πρακτικές και διαδικασίες, οι οποίες εξηγούν με περισσότερες λεπτομέρειες πώς η ΕΚΤ εφαρμόζει, κατά περίπτωση, την οδηγία CRD IV, τα πρότυπα της EAT και την εθνική νομοθεσία μεταφοράς της CRD IV στην εσωτερική έννομη τάξη.

Αυτές οι πολιτικές εγκρίνονται με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας, την οποία η ΕΚΤ οφείλει να εφαρμόζει. Κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή τους, η ΕΚΤ υπόκειται στα τεχνικά πρότυπα της EAT, τα οποία υπερισχύουν. Οι EAA έχουν συμφωνήσει, στον βαθμό του δυνατού, να ερμηνεύουν τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις και να αναπτύσσουν διαδικασίες σύμφωνες με αυτές τις πολιτικές.

Ο παρών οδηγός θα συμπληρωθεί με πολιτικές για την αξιολόγηση του κεφαλαίου και του προγράμματος δραστηριοτήτων προς το τέλος του 2017 ή στις αρχές του 2018 και στη συνέχεια θα αναθεωρηθεί υπό το φως της συνεχιζόμενης εξέλιξης των πρακτικών του EEM για τις αδειοδοτήσεις καθώς και των διεθνών και ευρωπαϊκών ρυθμιστικών εξελίξεων ή νέων ερμηνειών της CRD IV από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁷ Τελική έκθεση σχετικά με το σχέδιο ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 2 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και το σχέδιο εκτελεστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 3 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ (EBA/RTS/2017/08 και EBA/ITS/2017/05).

3 Γενικές αρχές αδειοδότησης

3.1 Ρύθμιση της εισόδου στην αγορά

Από τη σκοπιά της προληπτικής εποπτείας, η αδειοδότηση θα πρέπει σε πρώτη φάση να αποτρέπει την είσοδο στην τραπεζική αγορά ιδρυμάτων που δεν είναι ασφαλή ούτε υγιή ή που θα μπορούσαν να αποτελέσουν απειλή για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Όταν χορηγεί άδεια λειτουργίας σε τράπεζες, η ΕΚΤ ενεργεί ως ρυθμιστής της εισόδου στην αγορά. Καθήκον της είναι να βεβαιώνει ότι τα ιδρύματα που εισέρχονται στην τραπεζική αγορά είναι εύρωστα και συμμορφώνονται με τις εθνικές και ενωσιακές νομικές απαιτήσεις. Για τον σκοπό αυτόν, επικεντρώνεται στα κεφαλαιακά επίπεδα, το πρόγραμμα δραστηριοτήτων και την οργανωτική δομή των αιτούσων τραπεζών, καθώς και στην καταλληλότητα των διευθυντικών τους στελεχών και των αντίστοιχων μετόχων.

Ο παρών οδηγός δεν τάσσεται υπέρ κάποιου συγκεκριμένου επιχειρηματικού μοντέλου.

3.2 Ανοικτή και ολοκληρωμένη επικοινωνία

Η αίτηση αδειοδότησης σηματοδοτεί την έναρξη του κύκλου ζωής ενός πιστωτικού ιδρύματος (ή μια σημαντική αλλαγή σε αυτόν) και επομένως και της επικοινωνίας μεταξύ του ιδρύματος και του επόπτη. Οι επόπτες αναμένουν από κάθε αιτούσα οντότητα να προετοιμάσει την αίτησή της κατά τρόπο ακριβή και ολοκληρωμένο και να κοινοποιεί ανοικτά και γρήγορα πληροφορίες που βοηθούν τους επόπτες να καταλήξουν σε τεκμηριωμένη απόφαση. Οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών βασίζονται στα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα και τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα της EAT σχετικά με τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αδειοδότηση πιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι καθυστερήσεις στη χορήγηση της ζητούμενης άδειας λειτουργίας πολύ συχνά είναι αποτέλεσμα της παροχής ελλιπών πληροφοριών ή της ανεπαρκούς ανταπόκρισης εκ μέρους της αιτούσας οντότητας σε αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών. Οι επόπτες διατηρούν τακτική επικοινωνία με την αιτούσα οντότητα σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

3.3 Συνέπεια

Τα τρία πρώτα έτη της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας κατέδειξαν αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία του πλαισίου αδειοδότησης και τον τρόπο εφαρμογής του στην αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης.

Ο παρών οδηγός εξηγεί με περισσότερες λεπτομέρειες τις πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες που εφαρμόζει η ΕΚΤ όταν αξιολογεί αιτήσεις αδειοδότησης.

Ο οδηγός εξετάζει ειδικότερα τις αιτήσεις για νέα άδεια λειτουργίας ή για επέκταση υφιστάμενης άδειας. Ως εκ τούτου, δεν οδηγεί σε εκ νέου αξιολόγηση υφιστάμενων αδειών που είχαν χορηγηθεί παλαιότερα. Η συμμόρφωση των αδειοδοτημένων πιστωτικών ιδρυμάτων με τις σχετικές απαιτήσεις παρακολουθείται στο πλαίσιο της διαρκούς εποπτείας τους.

3.4 Αξιολόγηση κατά περίπτωση και αναλογικότητα

Για κάθε αίτηση αδειοδότησης, λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις. Αυτό περιλαμβάνει παραμέτρους αναλογικότητας σύμφωνα με τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της αιτούσας οντότητας και τον επακόλουθο κίνδυνο.

Οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών προσαρμόζονται ανάλογα με τη φύση της αίτησης σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία. Για αιτήσεις που αφορούν καινοτόμες, πρωτοφανείς ή εξαιρετικά πολύπλοκες δραστηριότητες θα απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες από ό,τι για αιτήσεις που αφορούν μόνο απλές ή ήδη γνωστές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, η αίτηση αδειοδότησης έπειτα από εσωτερική αναδιάρθρωση με σκοπό τη βελτίωση της δομής ομίλου θα πρέπει να τυγχάνει διαφορετικής μεταχείρισης από την αίτηση αδειοδότησης που προκύπτει από συγχώνευση μεταξύ δύο προηγουμένως ανεξάρτητων πιστωτικών ιδρυμάτων με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα ή από την αίτηση νεοφυούς επιχείρησης.

4 Πεδίο εφαρμογής της απαίτησης αδειοδότησης

Το πεδίο παρέμβασης της ΕΚΤ στη διαδικασία αδειοδότησης έχει τρεις βασικές διαστάσεις:

- επαλήθευση ότι η επιχείρηση ασκεί επαρκώς τις βασικές δραστηριότητες που πρέπει να αναλαμβάνει προκειμένου να θεωρείται πιστωτικό ίδρυμα κατά τα οριζόμενα στον CRR,
- χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος κατά τη σύσταση της οντότητας καθώς και τροποποίηση του περιεχομένου υφιστάμενης άδειας, π.χ. όσον αφορά το πεδίο των επιτρεπτών τραπεζικών δραστηριοτήτων,
- έγκριση όλων των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία, ανεξαρτήτως του αν πηγάζουν από την ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία, από τη στιγμή που υποστηρίζουν λειτουργία προληπτικής εποπτείας.

Η εποπτική αρχή πρέπει να αξιολογεί μεμονωμένα κάθε περίπτωση και συναλλαγή που μπορεί να επηρεάσει την ανάγκη της οντότητας να λάβει άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσον όντως απαιτείται τέτοια άδεια και όχι κάποια άλλη μορφή εποπτικής έγκρισης.

Οι διαστάσεις αυτές εξηγούνται με περισσότερες λεπτομέρειες στις επόμενες ενότητες.

4.1 Βασικές δραστηριότητες

Ορισμός του «πιστωτικού ιδρύματος» στον CRR

Ως «πιστωτικό ίδρυμα» στον CRR νοείται «η επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή από το κοινό καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό» (άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο 1)).

Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει οντότητες με περισσότερο παραδοσιακό επιχειρηματικό μοντέλο, αλλά και οντότητες που αντνακλούν τον εξελισσόμενο ρόλο των τραπεζών στην κοινωνία, ιδίως αν διερευνούν τη χρήση σύγχρονων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (fintech), υπό την προϋπόθεση ότι είναι παρούσες και οι δύο συνιστώσες του ορισμού: (i) αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και (ii) χορήγηση πιστώσεων.

Πιο συγκεκριμένα, αν η εκτέλεση των δύο αυτών βασικών τραπεζικών δραστηριοτήτων δεν είναι ξεκάθαρη, η ΕΚΤ θα εξετάζει τους υποκείμενους λόγους και θα διενεργεί **εστιασμένη ανάλυση**. Ιδιαίτερη προσοχή θα δίνεται σε οντότητες που δεν εκτελούν και τις δύο δραστηριότητες αλλά παρά ταύτα υπόκεινται σε υποχρεωτική απαίτηση αδειοδότησης στο οικείο κράτος μέλος, για παράδειγμα θεματοφύλακες οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) και εναλλακτικοί επενδυτικοί οργανισμοί.

- Η επίσημη συμμόρφωση με τις επιμέρους συνιστώσες του ορισμού του πιστωτικού ιδρύματος (ανάλογα με την περίπτωση, αν για παράδειγμα μια οντότητα υποβάλλει αίτηση για χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος χωρίς στην ουσία να αναπτύσσει τις αντίστοιχες δραστηριότητες) δεν θεωρείται γενικά επαρκής προκειμένου μια οντότητα να λάβει άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος. Για να προσδιορίσει την καταλληλότητα της αιτούσας οντότητας, η ΕΚΤ αξιολογεί κατά πόσον αυτή έχει **αναπτύξει επαρκώς και τις δύο** δραστηριότητες του ορισμού (αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και χορήγηση πιστώσεων). Τυχόν **πρόσθετα κίνητρα** για την αίτηση θα εξετάζονται με περισσότερη λεπτομέρεια σε περιπτώσεις όπου υπάρχει ή υποτίθεται ότι υπάρχει μόνο επίσημη συμμόρφωση.⁸
- Η ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσον το συνολικό προληπτικό πλαίσιο για τα πιστωτικά ιδρύματα είναι το **ορθότερο και καταλληλότερο πλαίσιο** για τις σκοπούμενες δραστηριότητες. Για ορισμένες εξειδικευμένες χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, όπως η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και οι υπηρεσίες πληρωμών, υπάρχει καταλληλότερο ειδικό ρυθμιστικό καθεστώς.
- Η αιτούσα οντότητα πρέπει να αναπτύξει και τις δύο δραστηριότητες – την αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και τη χορήγηση πιστώσεων – προκειμένου να θεωρηθεί «πιστωτικό ίδρυμα». Ωστόσο, μπορεί να εφαρμοστεί ένας ορισμένος βαθμός ευελιξίας κατά τη σταδιακή εισαγωγή δραστηριοτήτων (π.χ. το πρώτο δωδεκάμηνο μετά την έναρξη των δραστηριοτήτων).

Αν η αιτούσα οντότητα δεν σκοπεύει να ξεκινήσει αμέσως να προσφέρει μία από τις δραστηριότητες του ορισμού όταν ξεκινά τη λειτουργία της, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον αυτό μπορεί να επηρεάσει τη βιωσιμότητα του επιχειρηματικού σχεδίου.

Για παράδειγμα, η απουσία εσόδων από τόκους από την πλευρά της χορήγησης πιστώσεων θα επηρεάσει τις πληρωμές τόκων από την πλευρά της αποδοχής καταθέσεων. Οι επόπτες θα αξιολογήσουν στη συνέχεια κατά πόσον ένα τέτοιο επιχειρηματικό μοντέλο είναι βιώσιμο, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη περίοδο σταδιακής εφαρμογής της αιτούσας δραστηριότητας.

Αν το επιχειρηματικό σχέδιο της οντότητας δεν προβλέπει τη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό σε τακτική βάση μετά την αρχική περίοδο, η

⁸ Η εξέταση θα λαμβάνει υπόψη τις εφαρμοστέες εθνικές νομικές απαιτήσεις.

αρμόδια αρχή θα αξιολογήσει κατά πόσον ενδείκνυται άλλο ρυθμιστικό καθεστώς.

Κατευθύνσεις όσον αφορά τις έννοιες που χρησιμοποιούνται στον ορισμό

Ούτε ο CRR ούτε η CRD IV καθορίζει τις επιμέρους έννοιες που από κοινού συνιστούν τον ορισμό του πιστωτικού ιδρύματος. Αν και στην πράξη δεν τίθεται σχεδόν κανένα θέμα συζήτησης για τον ορισμό κάποιων από αυτές τις συνιστώσες (π.χ. της «επιχείρησης»), για άλλες η απουσία ορισμού έχει ως αποτέλεσμα διαφορετικές ερμηνείες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ως προς το ποια ιδρύματα ταξινομούνται ως πιστωτικά ιδρύματα. Για να διασφαλιστεί η συνέπεια, παρέχονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις σχετικά με την ερμηνεία της ΕΚΤ όσον αφορά ορισμένες βασικές έννοιες (με την επιφύλαξη των εθνικών και των ενωσιακών νομικών απαιτήσεων).

Καταθέσεις και άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια

Ένας από τους βασικούς στόχους της εναρμονισμένης προληπτικής εποπτείας είναι η επαρκής προστασία των καταθετών, των επενδυτών και των καταναλωτών. Από αυτήν την άποψη, η εποπτεία καλύπτει τα ιδρύματα των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχονται επιστρεπτέα κεφάλαια από το κοινό είτε με τη μορφή καταθέσεων είτε με άλλες μορφές όπως η συνεχιζόμενη έκδοση ομολόγων και άλλων συγκρίσιμων τίτλων. Ως εκ τούτου, τα επιστρεπτέα κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων των καταθέσεων, μπορεί να αποτελούνται από μακροπρόθεσμους αποταμιευτικούς λογαριασμούς, τρεχούμενους λογαριασμούς, αποταμιευτικούς λογαριασμούς με δυνατότητα άμεσης επιστροφής, κεφάλαια σε επενδυτικούς λογαριασμούς ή άλλες μορφές με υποχρέωση επιστροφής. Σύμφωνα με την ευρεία ερμηνεία του Δικαστηρίου, η έκφραση «άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια» αφορά όχι μόνον τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, ίδιο χαρακτηριστικό γνώρισμα των οποίων είναι η υποχρέωση επιστροφής τους αλλά και εκείνα τα προϊόντα τα οποία, μολονότι δεν έχουν το ίδιο αυτό χαρακτηριστικό γνώρισμα, αποτελούν αντικείμενο σύμβασης που προβλέπει την επιστροφή των καταβληθέντων κεφαλαίων.⁹

Η ίδια ευρεία ερμηνεία εφαρμόζεται και στην έννοια της «κατάθεσης», που ορίζεται στην οδηγία για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων (Deposit Guarantee Schemes Directive - DGSD)¹⁰ ως «το πιστωτικό υπόλοιπο που προκύπτει από κεφάλαια κατατεθειμένα σε λογαριασμό ή από μεταβατικές καταστάσεις απορρέουσες από συνήθεις τραπεζικές συναλλαγές και το οποίο το πιστωτικό ίδρυμα οφείλει να επιστρέψει [στο άρτιο] βάσει των ισχυόντων νόμιμων και

⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Φεβρουαρίου 1999, *Romanelli*, υπόθεση C-366/97, ECLI:EU:C:1999:71, παράγραφος 17.

¹⁰ Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 149).

συμβατικών όρων, περιλαμβανομένων των καταθέσεων προθεσμίας και των καταθέσεων ταμειευτηρίου». ¹¹

Τα κεφάλαια που λαμβάνονται σε σχέση με την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών, όπως υπηρεσίες πληρωμών ή έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος μεταξύ άλλων, εξαιρούνται ρητώς από το πεδίο εφαρμογής της CRD IV και/ή του CRR. ¹²

Κοινό

Με την επιφύλαξη των υφιστάμενων ορισμών του «κοινού» στην εθνική νομοθεσία, όταν η έκφραση «κοινό» χρησιμοποιείται σε πλαίσιο προληπτικής εποπτείας υποδηλώνει ένα στοιχείο προστασίας φυσικών ή νομικών προσώπων έναντι της κατάθεσης κεφαλαίων σε μη εποπτευόμενες οντότητες των οποίων η οικονομική ευρωστία δεν είναι αποδεδειγμένη. Συγκεκριμένες ομάδες που κρίνεται ότι δεν χρειάζονται τέτοια προστασία ενδέχεται επομένως να μην συμπεριλαμβάνονται στην έννοια του «κοινού». Για παράδειγμα, άτομα που έχουν (προσωπική) σχέση με την εταιρεία στην οποία εμπιστεύονται τα χρήματά τους και είναι επομένως σε θέση να εκτιμήσουν την οικονομική της ευρωστία ή επαγγελματικοί φορείς της αγοράς με επαρκείς γνώσεις και κεφάλαια ώστε να διεξάγουν δικές τους έρευνες για τον αντισυμβαλλόμενο.

Χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό

Ο δανεισμός, με τη μορφή χορήγησης πιστώσεων ή δανείων, πρέπει να διενεργείται από το πιστωτικό ίδρυμα «για ίδιο λογαριασμό». Το πιστωτικό ίδρυμα είναι επομένως ο πιστωτής, ενώ οι πιστώσεις/τα δάνεια που χορηγεί καταγράφονται στα στοιχεία ενεργητικού του. Οι διαφορετικοί τύποι πιστώσεων περιλαμβάνουν, χωρίς να περιορίζονται σε αυτές, τις πιστώσεις που αναφέρονται στη δεύτερη δραστηριότητα του παραρτήματος I της CRD IV, δηλ. καταναλωτική πίστη, ενυπόθηκα δάνεια, πράξεις αναδόχου εισπράξεως απαιτήσεων (factoring) και χρηματοδότηση εμπορικών συναλλαγών. Οι διευκολύνσεις υπερανάληψης μπορούν επίσης να χαρακτηριστούν πιστώσεις δυνάμει του ορισμού του CRR.

¹¹ Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο 3) της DGSD.

¹² Άρθρο 18 παράγραφος 3 της δεύτερης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (οδηγία 2015/2366/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35)) και άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό χρήμα (οδηγία 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 10.10.2009, σ. 7)).

4.2 Περιστάσεις που ενεργοποιούν απαίτηση αδειοδότησης

Αρχική αδειοδότηση

Οι οντότητες μπορεί να χρειαστεί να υποβάλουν στην ΕΑΑ αίτηση αρχικής αδειοδότησης για διάφορους λόγους. Το αν η άδεια απαιτείται σε προσωρινή ή σε μόνιμη βάση δεν επηρεάζει, κατ' αρχήν, την αίτηση. Οι άδειες λειτουργίας πάντως χορηγούνται γενικά για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

- Για κάθε **πρόσωπο (ή ομάδα προσώπων) που επιθυμεί να γίνει πιστωτικό ίδρυμα**, δηλ. να αρχίσει να δέχεται καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις, απαιτείται νέα άδεια. Μπορεί να πρόκειται για νεοπαγή οντότητα ή για υφιστάμενη οντότητα που εκτελεί ήδη μία από τις δύο απαιτούμενες δραστηριότητες και τώρα επιθυμεί να προσφέρει και τη δεύτερη. Μπορεί επίσης να πρόκειται για ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που σχεδιάζει να διευρύνει τις δραστηριότητές του και να συμπεριλάβει σε αυτές την παροχή ολοκληρωμένων τραπεζικών υπηρεσιών.
- Νέα άδεια λειτουργίας μπορεί επίσης να χρειάζεται σε περίπτωση **συγχώνευσης δύο ή περισσότερων ιδρυμάτων και δημιουργίας νέας οντότητας που θα εκτελεί τις δραστηριότητες των συγχωνευθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων**. Κάθε νέα οντότητα που εκτελεί ρυθμιζόμενες δραστηριότητες χρειάζεται άδεια λειτουργίας.

Η ύπαρξη μιας τέτοιας νέας οντότητας μπορεί ορισμένες φορές να είναι αναγκαία για σύντομη μόνο χρονική περίοδο, για παράδειγμα στη διάρκεια συγχώνευσης, όταν οι δραστηριότητες ενός πιστωτικού ιδρύματος μπορεί να χρειαστεί να διαχωριστούν και να ανατεθούν σε μια νέα, προσωρινή οντότητα προτού συγχωνευθούν στην τελική οντότητα. Ανεξαρτήτως της προσωρινής της φύσης, αυτή η νέα οντότητα εξακολουθεί να χρειάζεται άδεια λειτουργίας.

Ωστόσο, μπορεί να γίνει εξαίρεση για προσωρινά πιστωτικά ιδρύματα που ασκούν τις δραστηριότητες μόνο για μια «νομική στιγμή», δηλ. μόνο για όσο χρόνο απαιτείται έως ότου ολοκληρωθούν οι νομικές συναλλαγές που σχετίζονται με τη συγχώνευση. Προκειμένου να αποφασίσουν αν πρέπει να γίνει εξαίρεση, οι επόπτες θα λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές περιστάσεις και τους κινδύνους που συνδέονται με την εκτέλεση της συναλλαγής. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι τέτοια εξαίρεση μπορεί να γίνει μόνον εφόσον οι ενδιαφερόμενοι έχουν προβλέψει μέτρο διασφάλισης σε περίπτωση που η μεταβίβαση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί εντός της «νομικής στιγμής». Εξακολουθεί να είναι αναγκαία η χορήγηση όλων των άλλων απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων όσον αφορά τη συγχώνευση.

- Μια **μεταβατική τράπεζα** (bridge bank) είναι ένα προσωρινό πιστωτικό ίδρυμα που δημιουργείται ειδικά για τη διακράτηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού άλλου, συνήθως αφερέγγυου, πιστωτικού ιδρύματος προκειμένου να διατηρηθούν οι κρίσιμες λειτουργίες ενώ διευθετείται η πώληση ή διαγραφή στοιχείων ενεργητικού. Αν και προσωρινές, οι μεταβατικές τράπεζες είναι

πιστωτικά ιδρύματα και επομένως υπόκεινται σε απόφαση της ΕΚΤ για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας.

Η σύσταση μεταβατικών τραπεζών συχνά πρέπει να γίνει γρήγορα, προκειμένου να στηριχθεί μια τράπεζα σε κρίση. Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης και των μικρών προθεσμιών, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορεί να επιτραπεί η λειτουργία μεταβατικών τραπεζών με απαλλαγή, όπως προβλέπεται στην οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD)¹³, γεγονός που τους επιτρέπει να αναλάβουν δραστηριότητα χωρίς να συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις της CRD IV. Αυτού του είδους η απαλλαγή θα πρέπει όμως να είναι περιορισμένη χρονικά.

Ανάλογα με την εκάστοτε κατάσταση, η αδειοδότηση μεταβατικών τραπεζών πραγματοποιείται σε συνεργασία με άλλες αρχές, κυρίως το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης ή την εθνική αρχή εξυγίανσης. Η συμμετοχή και άλλων αρχών είναι δυνατή, εφόσον κριθεί αναγκαίο.

Μεταβολές αδειών λειτουργίας

Οι οντότητες μπορεί να χρειαστεί να υποβάλουν αιτήσεις μεταβολής των αρχικών αδειών λειτουργίας για διάφορους λόγους που περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, τις ακόλουθες περιπτώσεις.

- Ορισμένα κράτη μέλη δεν χορηγούν «καθολικές» άδειες λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος, δηλ. άδειες που επιτρέπουν στην αιτούσα οντότητα να ασκεί όλες τις δραστηριότητες που αναγράφονται στο παράρτημα Ι της CRD IV ή και περισσότερες, αν υπάρχει τέτοια διάταξη στην εθνική νομοθεσία. Επομένως, στην περίπτωση που δεν υφίσταται καθολική άδεια, ενδέχεται να πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της αρχικής άδειας λειτουργίας αν η αδειοδοτημένη οντότητα επιθυμεί να αναλάβει άλλη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα, όπως επενδυτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου, φύλαξης και θεματοφύλακα, κ.λπ.

Παράρτημα Ι της CRD IV

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

1. Αποδοχή καταθέσεων και άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων.
2. Χορήγηση πιστώσεων, στην οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: η καταναλωτική πίστη, συμβάσεις πίστωσης για ακίνητα, οι πράξεις αναδόχου

¹³ Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190).

εισπράξεως απαιτήσεων (factoring) με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η χρηματοδότηση εμπορικών συναλλαγών (συμπεριλαμβανομένου του forfeiting).

3. Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing).
4. Υπηρεσίες πληρωμών, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της οδηγίας 2007/64/ΕΚ.
5. Έκδοση και διαχείριση άλλων μέσων πληρωμών (π.χ. ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών) στον βαθμό που η δραστηριότητα αυτή δεν καλύπτεται από το σημείο 4.
6. Εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων.
7. Συναλλαγές για λογαριασμό του ιδίου του ιδρύματος ή της πελατείας του σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) μέσα της χρηματαγοράς (επιταγές, γραμμάτια, ομόλογα καταθέσεων κ.λπ.),
 - β) αγορές συναλλάγματος,
 - γ) χρηματοπιστωτικά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (financial futures) ή δικαιώματα προαίρεσης (options),
 - δ) μέσα σχετικά με συνάλλαγμα και επιτόκια,
 - ε) κινητές αξίες.
8. Συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών.
9. Παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα και συμβουλών και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων.
10. Μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές.
11. Διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου.
12. Φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών.
13. Εμπορικές πληροφορίες.
14. Εκμίσθωση θυρίδων.
15. Έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.

Οι υπηρεσίες και δραστηριότητες που προβλέπονται στο παράρτημα Ι τμήματα Α και Β της οδηγίας 2004/39/ΕΚ, όταν αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα που προβλέπονται στο παράρτημα Ι τμήμα Γ της εν λόγω οδηγίας, υπόκεινται σε αμοιβαία αναγνώριση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

- Ένα ίδρυμα μπορεί να επιλέξει να ασκεί διαφορετικές δραστηριότητες στη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Αν η εθνική νομοθεσία απαιτεί απόφαση αδειοδότησης λόγω **μεταβολής δραστηριότητας**, τότε πρέπει να παρέμβει η ΕΚΤ και να λάβει τη σχετική απόφαση. Αν όμως η αρχική άδεια καλύπτει ήδη τη νέα δραστηριότητα, δεν είναι αναγκαίο να υποβληθεί αίτηση για μεταβολή άδειας.
- Η νομική μορφή μιας οντότητας μπορεί επίσης να μεταβληθεί. Αν η **μεταβολή νομικής μορφής** απαιτεί απόφαση αδειοδότησης σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ή αν τροποποιεί το καθεστώς προληπτικής εποπτείας που εφαρμόζεται στο ίδρυμα, τότε θα πρέπει να παρέμβει η ΕΚΤ και να λάβει τη σχετική απόφαση. Αν η μεταβολή νομικής μορφής δεν απαιτεί απόφαση αδειοδότησης σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να εξακολουθούν να είναι απαραίτητες άλλου είδους εποπτικές εγκρίσεις, για παράδειγμα για τη μεταβολή των ιδρυτικών εγγράφων (του καταστατικού) του πιστωτικού ιδρύματος.
- Οι **συγχωνεύσεις** μπορεί να καταστήσουν αναγκαία τη λήψη απόφασης από την ΕΚΤ σχετικά με επέκταση άδειας, ιδίως αν οι άδειες λειτουργίας των οντοτήτων δεν καλύπτουν τις ίδιες δραστηριότητες. Η οντότητα που θα αναλάβει τις ρυθμιζόμενες δραστηριότητες που προηγουμένως ασκούσαν οι άλλοι συμμετέχοντες στη συγχώνευση πρέπει να έχει άδεια για ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων. Αν η οντότητα διαθέτει ήδη άδεια λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος, η άδεια αυτή ενδέχεται να πρέπει να επεκταθεί. Πρέπει επίσης να αποκτηθούν όλες οι άλλες απαραίτητες εποπτικές εγκρίσεις όσον αφορά τη συγχώνευση.

Με δεδομένη την αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΚΤ να χορηγεί άδειες λειτουργίας εντός του ΕΕΜ, οι άδειες δεν θα πρέπει να μεταβιβάζονται είτε σε νέα είτε σε υφιστάμενη οντότητα χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΚΤ.

Γενικά, οι αιτήσεις για μεταβολή αδειών μπορούν να αξιολογούνται βάσει μεγαλύτερης αναλογικότητας από ό,τι οι αιτήσεις για αρχική αδειοδότηση. Σχετικά παραδείγματα περιλαμβάνονται στην ενότητα 5.

4.3 Πρόσθετες δραστηριότητες που ρυθμίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλ. επίσης την ακόλουθη διευκρίνιση στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία:

Επιστολή της 31ης Μαρτίου 2017 σχετικά με την αρμοδιότητα της ΕΚΤ να ασκεί εποπτικές εξουσίες δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

Οι δραστηριότητες που ρυθμίζονται από την εθνική νομοθεσία μπορεί να εκτείνονται πέρα από τις δραστηριότητες του παραρτήματος I της CRD IV. Ως εκ τούτου, όταν η εθνική νομοθεσία απαιτεί από ένα πιστωτικό ίδρυμα να λάβει άδεια προτού ξεκινήσει να ασκεί χρηματοπιστωτική δραστηριότητα, η ΕΚΤ μπορεί να χρειαστεί να λάβει απόφαση αδειοδότησης, ακόμη και αν η δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες του παραρτήματος I της CRD IV, στον βαθμό που αυτή η απαίτηση

αδειοδότησης υποστηρίζει εποπτική λειτουργία δυνάμει της ενωσιακής νομοθεσίας.^{14 15}

Η ΕΚΤ χορηγεί άδειες λειτουργίας για δραστηριότητες που ρυθμίζονται μόνο από την εθνική νομοθεσία στον βαθμό που αυτές υποστηρίζουν εποπτική λειτουργία δυνάμει της ενωσιακής νομοθεσίας.

¹⁴ Με εξαίρεση επί του παρόντος τη χορήγηση άδειας για δραστηριότητες που αφορούν καλυμμένα ομόλογα τις οποίες διενεργούν πιστωτικά ιδρύματα, εφόσον αυτή η ειδική άδεια απαιτείται από την εθνική νομοθεσία, με την επιφύλαξη περαιτέρω αξιολόγησης.

¹⁵ Δυνάμει του άρθρου 78 παράγραφος 5 του κανονισμού για το πλαίσιο EEM, σύμφωνα με το οποίο «η απόφαση για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καλύπτει τις δραστηριότητες του αιτούντος ως πιστωτικού ιδρύματος, όπως αυτές προβλέπονται στην οικεία εθνική νομοθεσία (...)».

5 Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε:

- Τεχνικά πρότυπα της EAT
- Πρόγραμμα δραστηριοτήτων: Άρθρο 10 της CRD IV
- Ίδια κεφάλαια: Άρθρο 12 της CRD IV
- Καταλληλότητα της διοίκησης: Άρθρο 91 της CRD IV
- Καταλληλότητα των μετόχων: Άρθρο 14 της CRD IV

Οι επόπτες αξιολογούν τις πληροφορίες που υποβάλλει η αιτούσα οντότητα για αρχική άδεια λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος ή για μεταβολή ισχύουσας άδειας έναντι σειράς κριτηρίων που απορρέουν από την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία και με τρόπο που κρίνεται ενδεδειγμένος για τη ζητούμενη άδεια. Ακολουθούν παραδείγματα ορισμένων από τους τομείς που καλύπτονται από την αξιολόγηση:

- γενική παρουσίαση της αιτούσας οντότητας και του ιστορικού της, συμπεριλαμβανομένου του ευρύτερου πλαισίου και των λόγων υποβολής της αίτησης αδειοδότησης,
- πρόγραμμα δραστηριοτήτων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι σκοπούμενες δραστηριότητες, το επιχειρηματικό μοντέλο και το σχετικό προφίλ κινδύνου,
- οργανωτική διάρθρωση της αιτούσας οντότητας, συμπεριλαμβανομένων απαιτήσεων οργάνωσης και εξωτερικής ανάθεσης στον τομέα της πληροφορικής,
- χρηματοοικονομικές πληροφορίες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται πρόβλεψη ισολογισμού, προβολές για τα αποτελέσματα χρήσης και επάρκεια εσωτερικού κεφαλαίου και ρευστότητας,
- καταλληλότητα των μετόχων,
- καταλληλότητα του διοικητικού οργάνου και των προσώπων που κατέχουν βασικές λειτουργικές θέσεις, καθώς και του εποπτικού συμβουλίου.

Στις επόμενες ενότητες εξηγούνται τα κριτήρια αξιολόγησης με περισσότερες λεπτομέρειες.

5.1 Κεφάλαιο

[Οι κατευθύνσεις όσον αφορά τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση του κεφαλαίου που απαιτείται για μια νέα τράπεζα που λαμβάνει άδεια λειτουργίας θα προστεθούν στον παρόντα οδηγό σε μεταγενέστερο στάδιο, αφού προηγηθεί ξεχωριστή δημόσια διαβούλευση.]

5.2 Πρόγραμμα δραστηριοτήτων

[Οι κατευθύνσεις όσον αφορά την αξιολόγηση του προγράμματος δραστηριοτήτων που απαιτείται για μια νέα τράπεζα που λαμβάνει άδεια λειτουργίας θα προστεθούν στον παρόντα οδηγό σε μεταγενέστερο στάδιο, αφού προηγηθεί ξεχωριστή δημόσια διαβούλευση.]

5.3 Αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου

Τα μέλη του διοικητικού οργάνου της αιτούσας οντότητας πρέπει να αξιολογούνται ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις καταλληλότητας. Αυτό ισχύει για όλα τα μέλη του διοικητικού οργάνου, είτε στην εκτελεστική είτε στην εποπτική του λειτουργία. Κατ' αρχήν, η ίδια η απόφαση αδειοδότησης θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της καταλληλότητας όλων των μελών του διοικητικού οργάνου.

Σε αντίθεση με τις αξιολογήσεις της καταλληλότητας στο πλαίσιο της διαρκούς εποπτείας, οι αξιολογήσεις της καταλληλότητας των υποψήφιων μελών του διοικητικού οργάνου στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης θα διενεργούνται από την ΕΚΤ, τόσο για τα σημαντικά όσο και για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα.

Ωστόσο, από τη στιγμή που θα έχει ληφθεί η αρχική απόφαση αδειοδότησης, οι μεταγενέστεροι διορισμοί ή μεταβολές στο διοικητικό όργανο δεν θα επηρεάζουν την αρχική απόφαση αδειοδότησης ούτε θα απαιτούν την έκδοση νέας απόφασης.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των διορισμών στο διοικητικό όργανο στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης είναι τα ίδια με εκείνα που χρησιμοποιούνται στις κανονικές αξιολογήσεις της καταλληλότητας.

Καθώς η διαδικασία αξιολόγησης υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας, προσαρμόζεται ανάλογα με την προβλεπόμενη συστημική σημασία και το προβλεπόμενο προφίλ κινδύνου της αιτούσας οντότητας. Στα ακόλουθα σημεία περιγράφεται πώς εφαρμόζεται η αρχή της αναλογικότητας.

- Εξ ορισμού, τα πιστωτικά ιδρύματα που υποβάλλουν αίτηση για επέκταση άδειας έχουν ήδη αδειοδοτηθεί και εποπτεύονται είτε από την ΕΚΤ ή από την ΕΑΑ, ανάλογα με τη σημασία τους. Ως εκ τούτου, θα αξιολογούνται μόνο τα νέα μέλη του διοικητικού οργάνου που θα διορίζονται ως αποτέλεσμα της επέκτασης.

Αν η επέκταση αντιπροσωπεύει σημαντική μεταβολή του επιχειρηματικού μοντέλου της οντότητας ή της πολυπλοκότητας ή του φάσματος των υπηρεσιών και των προϊόντων της, μπορεί να αξιολογηθεί το διοικητικό όργανο συνολικά στο πλαίσιο της επέκτασης της άδειας ούτως ώστε να διασφαλιστεί η διατήρηση της συλλογικής καταλληλότητας των ικανοτήτων του οργάνου.

Τα υφιστάμενα μέλη του διοικητικού οργάνου γενικά δεν αξιολογούνται εκ νέου στο πλαίσιο της διαδικασίας επέκτασης άδειας. Ωστόσο, αν σε κάποιο στάδιο της αξιολόγησης ανακύψουν νέα δεδομένα που μπορεί να επηρεάσουν δυσμενώς την καταλληλότητα των μελών του οργάνου, η ΕΑΑ σε συνεργασία με την ΕΚΤ μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο διενέργειας ξεχωριστής, πλήρους αξιολόγησης της καταλληλότητας.

- Οι διορισμοί σε μεταβατικές τράπεζες υπόκεινται στην κανονική διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας. Απαλλαγή όσον αφορά τις απαιτήσεις

Για πιο αναλυτικές κατευθύνσεις, βλέπε τον οδηγό της ΕΚΤ για τις αξιολογήσεις της καταλληλότητας

καταλληλότητας μπορεί να χορηγηθεί μόνον εάν η σύσταση μεταβατικής τράπεζας έχει εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα.

- Η αξιολόγηση της φήμης των διοριζομένων/των υποψηφίων θα διενεργείται με τον ίδιο τρόπο για όλες τις αιτούσες οντότητες, ανεξαρτήτως αν η οντότητα πρόκειται να χαρακτηριστεί σημαντικό ή λιγότερο σημαντικό ίδρυμα. Δεν εφαρμόζεται αναλογικότητα.

5.4 Αξιολόγηση άμεσων και έμμεσων μετόχων

Ο όρος «μέτοχοι» χρησιμοποιείται εδώ υπό την έννοια των «μετόχων και εταίρων» που αναφέρονται στο άρθρο 14 της CRD IV.

Αν οι μέτοχοι της αιτούσας οντότητας διακρατούν πάνω από 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή ασκούν σημαντική επιρροή στη διοίκηση της οντότητας, θα εφαρμόζονται τα κριτήρια ειδικής συμμετοχής στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης. Ωστόσο, αν υπάρχουν πολλοί μικρότεροι μέτοχοι χωρίς ειδικές συμμετοχές, θα αξιολογούνται κανονικά οι 20 μεγαλύτεροι μέτοχοι.¹⁶

Οι υφιστάμενοι μέτοχοι γενικά δεν αξιολογούνται εκ νέου στο πλαίσιο διαδικασίας επέκτασης άδειας. Ωστόσο, αν σε κάποιο στάδιο της αξιολόγησης ανακύψουν νέα δεδομένα που μπορεί να επηρεάσουν δυσμενώς την καταλληλότητα μετόχων με ειδικές συμμετοχές, η ΕΑΑ σε συνεργασία με την ΕΚΤ μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο διενέργειας ξεχωριστής αξιολόγησης των μετόχων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η εξουσία εκχωρείται δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

Ειδικές συμμετοχές

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης, τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των μετόχων είναι τα ίδια με εκείνα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση ενός αγοραστή ειδικής συμμετοχής σε υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα. Τα κριτήρια αυτά είναι:

- η φήμη του μετόχου,
- η χρηματοοικονομική ευρωστία του μετόχου,
- η απουσία υπονοιών για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Επιπροσθέτως, δύο ακόμη κριτήρια, τα οποία χρησιμοποιούνται επίσης για την αξιολόγηση της απόκτησης ειδικών συμμετοχών, καλύπτονται σε άλλα σημεία της συνολικής αξιολόγησης όσον αφορά την αδειοδότηση, συγκεκριμένα:

¹⁶ Τελική έκθεση σχετικά με το σχέδιο ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 2 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και το σχέδιο εκτελεστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 3 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ (EBA/RTS/2017/08 και EBA/ITS/2017/05).

- η φήμη, η γνώση, οι δεξιότητες και η πείρα των ανώτερων διοικητικών στελεχών που θα διευθύνουν τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος (βλ. ενότητα 5.3),
- η προβλεπόμενη συμμόρφωση του ιδρύματος με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας (βλ. ενότητα 5.1).

Ενώ η αξιολόγηση αντικατοπτρίζει πιστά την αξιολόγηση που διενεργείται στη διάρκεια διαδικασίας απόκτησης ειδικής συμμετοχής, δεν θα εκδίδεται ξεχωριστή απόφαση σχετικά με την ειδική συμμετοχή, εκτός εάν υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη στην εθνική νομοθεσία μεταφοράς της CRD IV στην εσωτερική έννομη τάξη. Ως εκ τούτου, το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των μετόχων ενσωματώνεται, κατ' αρχήν, στην απόφαση αδειοδότησης.

Εστιασμένη αξιολόγηση των 20 μεγαλύτερων μετόχων

Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα της EAT (των οποίων η εφαρμογή δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί).

Εφόσον δεν υπάρχουν πρόσωπα με ειδικές συμμετοχές, η αξιολόγηση θα επικεντρωθεί γενικά στους 20 μεγαλύτερους μετόχους ή, αν η οντότητα έχει λιγότερους από 20 μετόχους, στο σύνολο των μετόχων.

Η απαίτηση παροχής πληροφοριών για τους 20 μετόχους που λαμβάνουν μέρος στην εστιασμένη αξιολόγηση θα λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τα πρότυπα της EAT, αλλά και την αρχή της αναλογικότητας, το μέγεθος των συμμετοχών και τον ρόλο των μετόχων.

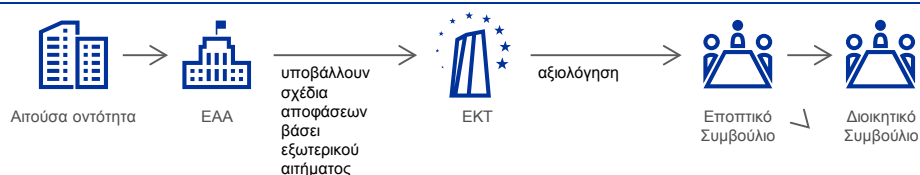
Ενδέχεται να υπάρχουν αρκετοί μέτοχοι που διακρατούν ακριβώς το ίδιο ποσό συμμετοχών, γεγονός που δυσχεραίνει την επιλογή των 20 μεγαλύτερων μετόχων για τους σκοπούς της εστιασμένης αξιολόγησης. Σε αυτήν την περίπτωση, στην αξιολόγηση θα συμπεριλαμβάνονται, κατ' αρχήν, όλοι οι μέτοχοι που διακρατούν συμμετοχή ίδιου ακριβώς ποσού με τη μικρότερη συμμετοχή πριν από το κατώτατο όριο συμπερίληψης.

6 Διαδικαστικά θέματα

Στη ζώνη του ευρώ η διαδικασία χορήγησης ή επέκτασης άδειας τραπεζικού ιδρύματος είναι μια από τις αποκαλούμενες «κοινές διαδικασίες». Η ΕΚΤ και οι εθνικές εποπτικές αρχές συμμετέχουν σε διαφορετικά στάδια αυτών των κοινών διαδικασιών στις οποίες αρχικός αποδέκτης όλων των αιτήσεων είναι η εθνική εποπτική αρχή της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένη/θα εγκατασταθεί η τράπεζα, ανεξαρτήτως του αν πληρούνται τα κριτήρια σημασίας ή όχι. Οι εθνικές εποπτικές αρχές και η ΕΚΤ συνεργάζονται στενά σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η οποία ολοκληρώνεται για όλα τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα με τη λήψη απόφασης από την ΕΚΤ.

Σχήμα 1

Η διαδικασία αδειοδότησης



6.1 Εφαρμοζόμενα χρονοδιαγράμματα

Το άρθρο 15 της CRD IV παρέχει κατευθύνσεις όσον αφορά το μέγιστο χρονικό διάστημα για την έκδοση απόφασης αδειοδότησης (12 μήνες). Ωστόσο, επειδή τα κράτη μέλη δεν έχουν όλα μεταφέρει την οδηγία στο εθνικό τους δικαίο κατά τον ίδιο τρόπο, οι ισχύουσες εθνικές νομοθετικές διατάξεις συνεχίζουν να καθορίζουν διαφορετικά χρονοδιαγράμματα. Το σημείο έναρξης της περιόδου αντίστροφης μέτρησης, ή του χρονοδιαγράμματος, για μια αίτηση αδειοδότησης μπορεί επομένως να διαφέρει μεταξύ κρατών μελών. Σε ορισμένα κράτη μέλη η περίοδος αυτή αρχίζει με την παραλαβή της αίτησης, ακόμη και αν αυτή είναι ελλιπής, από την ΕΑΑ.¹⁷ Σε άλλα, δεν ξεκινά παρά μόνο όταν η αίτηση θεωρηθεί πλήρης.¹⁸ Ομοίως, η χρήση περιόδων αναστολής εντός του χρονοδιαγράμματος μπορεί να διαφέρει μεταξύ κρατών μελών.

Εντός αυτών των περιορισμών εφαρμόζεται, στον βαθμό του δυνατού, η ακόλουθη εναρμονισμένη προσέγγιση τριών φάσεων.

Για κάθε αίτηση αδειοδότησης διακρίνονται τρεις κύριες φάσεις:

- φάση που προηγείται της αίτησης
- φάση υποβολής της αίτησης
- μετάβαση στη διαρκή εποπτεία

¹⁷ «έναρξη 1» στα σχήματα 2 και 3.

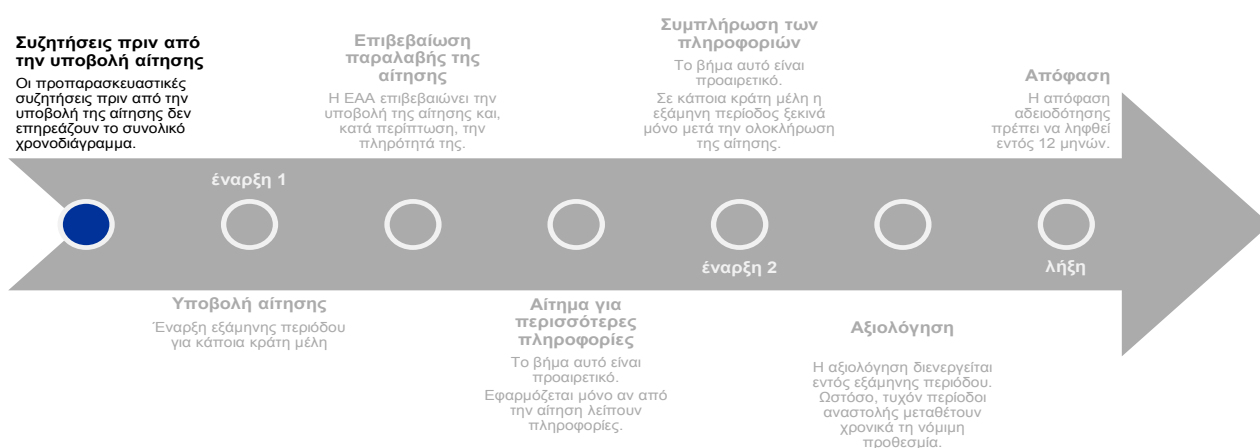
¹⁸ «έναρξη 2» στα σχήματα 2 και 3.

Φάση που προηγείται της αίτησης

Οι επόπτες γενικά ξεκινούν συζητήσεις με την αιτούσα οντότητα πριν από την επίσημη υποβολή της αίτησης αδειοδότησης, προκειμένου α) να εξηγήσουν τη διαδικασία και τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών, β) να προσδιορίσουν, μεταξύ άλλων, κατά πόσον η άδεια πιστωτικού ιδρύματος είναι η κατάλληλη για την οντότητα, γ) να εξετάσουν την παρουσίαση των σχεδίων αδειοδότησης και δ) να διατυπώσουν πιθανές πρώτες ανησυχίες από τη σκοπιά της προληπτικής εποπτείας. Αυτή η πρακτική ενθαρρύνεται θερμά προκειμένου να διασφαλίζεται μια ομαλότερη διαδικασία.

Σχήμα 2

Χρονοδιάγραμμα, φάση που προηγείται της αίτησης



Από την πλευρά των εποπτών συμμετέχουν ειδικοί με γνώση της διαδικασίας αδειοδότησης και των κριτηρίων αξιολόγησης. Από την πλευρά της οντότητας είναι σημαντικό να συμμετέχουν στις συζητήσεις που προηγούνται της αίτησης τα σωστά πρόσωπα, δηλ. ανώτερα στελέχη με την ικανότητα να λαμβάνουν αποφάσεις, καθώς και πρόσωπα με επαρκείς επιχειρησιακές γνώσεις ούτως ώστε να αποκρίνονται σε αναλυτικά ερωτήματα.

Οι παρατηρήσεις που παρέχονται από τους επόπτες σε αυτήν τη φάση γίνονται με την επιφύλαξη του αποτελέσματος της φάσης υποβολής της αίτησης και της ακόλουθης απόφασης της ΕΚΤ.

Η φάση που προηγείται της αίτησης δίνει τη δυνατότητα στην αιτούσα οντότητα να εκτιμήσει το πεδίο εφαρμογής και το χρονοδιάγραμμα του σχεδίου. Στη συνέχεια η αιτούσα οντότητα μπορεί να αποφασίσει αν θα καθυστερήσει ή αν θα διακόψει τη διαδικασία ή αν θα προχωρήσει στην επόμενη φάση και θα υποβάλει επίσημη αίτηση στην ΕΑΑ.

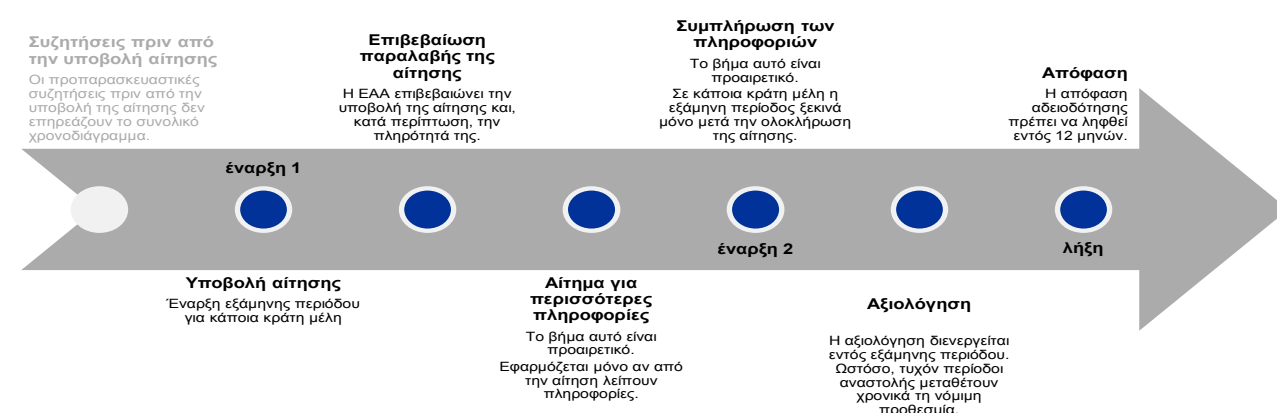
Φάση υποβολής της αίτησης

Ο αρχικός αποδέκτης είναι πάντα η ΕΑΑ, καθώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις.

Οι επόπτες γενικά πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις με την αιτούσα οντότητα προκειμένου να την καθοδηγήσουν σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης και να συζητήσουν τις παρεχόμενες πληροφορίες σε βάθος.

Σχήμα 3

Χρονοδιάγραμμα, φάση υποβολής της αίτησης



Ανά πάσα στιγμή στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, η ΕΑΑ και η ΕΚΤ μπορούν να ζητήσουν περαιτέρω πληροφορίες από την αιτούσα οντότητα, εφόσον κριθεί αναγκαίο. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης προκύπτει συχνά ανάγκη για περαιτέρω λεπτομέρειες προκειμένου να γίνει κατανοητή και να μελετηθεί η αίτηση.

Ανάλογα με την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, αυτά τα αιτήματα για περαιτέρω πληροφορίες μπορούν να οδηγήσουν σε αναστολή της διαδικασίας και σε ανάλογη μετάθεση της νόμιμης προθεσμίας. Ωστόσο, η όλη διαδικασία, με αφετηρία την βεβαίωση παραλαβής της αίτησης από την ΕΑΑ, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους 12 μήνες, συμπεριλαμβανομένων τυχόν περιόδων αναστολής.

Η αιτούσα οντότητα μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποσύρει την αίτηση, ενημερώνοντας ανάλογα την ΕΑΑ. Αυτό μπορεί να γίνει, για παράδειγμα, αν η αιτούσα οντότητα θεωρεί ότι δεν μπορεί να εκπληρώσει τις απαιτήσεις αδειοδότησης. Ειδάλλως, η αίτηση ολοκληρώνεται είτε με την έκδοση απορριπτικής απόφασης από την ΕΑΑ είτε, αν η ΕΑΑ έχει υποβάλει στην ΕΚΤ σχέδιο πρότασης για χορήγηση της άδειας (στην οποία περίπτωση θα έχει ειδοποιήσει αναλόγως την αιτούσα οντότητα), με την έκδοση απόφασης χορήγησης ή απόρριψης από την ΕΚΤ.

Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για μια τυπική αίτηση αδειοδότησης

- Ο όμιλος Α αποφασίζει να ιδρύσει νέα θυγατρική, την «τράπεζα Χ».
- Ο όμιλος Α προσεγγίζει την ΕΑΑ του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να εγκατασταθεί η τράπεζα Χ και πραγματοποιεί αρκετές προπαρασκευαστικές συναντήσεις με την ΕΑΑ, πιθανώς και με την ΕΚΤ, στις οποίες εξηγείται η διαδικασία και διευκρινίζονται οι πληροφορίες που πρέπει να υποβληθούν μαζί με την αίτηση.
- Ο όμιλος Α υποβάλλει στην ΕΑΑ επίσημη αίτηση αδειοδότησης πιστωτικού ιδρύματος για την τράπεζα Χ.
- Η περίοδος αντίστροφης μέτρησης αρχίζει με την αρχική υποβολή της αίτησης (όπως προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να εγκατασταθεί η τράπεζα Χ).
- Η ΕΑΑ αποστέλλει επιβεβαίωση στον όμιλο Α ότι έχει λάβει την αίτηση και ότι αρχίζει επισήμως η περίοδος αξιολόγησης και του κοινοποιεί την προβλεπόμενη νόμιμη προθεσμία.
- Στη διάρκεια της φάσης αξιολόγησης η ΕΑΑ, σε συνεργασία με την ΕΚΤ, διαπιστώνει ότι στην αίτηση δεν έχουν συμπεριληφθεί ορισμένες καίριες πληροφορίες. Τότε η ΕΑΑ υποβάλλει στον αιτούντα όμιλο επίσημο αίτημα για την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών.
- Εάν προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, το αίτημα αυτό οδηγεί σε αναστολή της διαδικασίας και το χρονοδιάγραμμα διακόπτεται προσωρινά.
- Από τη στιγμή που ο όμιλος Α θα έχει υποβάλει τις ζητούμενες πληροφορίες η διαδικασία αρχίζει ξανά και η νόμιμη προθεσμία παρατείνεται κατά τον αριθμό ημερών της περιόδου αναστολής, εάν αυτό προβλέπει η εθνική νομοθεσία.
- Οι επόπτες ζητούν περισσότερες πληροφορίες (και επομένως αναστέλλουν τη διαδικασία σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία) αρκετές φορές στη διάρκεια της αξιολόγησης.
- Αφού ολοκληρωθεί η αξιολόγηση από την ΕΑΑ και την ΕΚΤ, η ΕΑΑ προτείνει στην ΕΚΤ να χορηγήσει στην τράπεζα Χ άδεια λειτουργίας και η ΕΚΤ εκδίδει την απόφασή της εντός της ισχύουσας νόμιμης προθεσμίας, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν περιόδους αναστολής.

Μετάβαση στη διαρκή εποπτεία

Ανάλογα με τις περιστάσεις που ενεργοποίησαν την απαίτηση αδειοδότησης και τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στη φάση που προηγείται της αίτησης ή στη φάση υποβολής της αίτησης, θα υπάρχει μεγαλύτερη ή μικρότερη ανάγκη για ενισχυμένη

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τον Οδηγό τραπεζικής εποπτείας

παρακολούθηση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το πιστωτικό ίδρυμα συμμορφώνεται με την απόφαση αδειοδότησης της ΕΚΤ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συμπληρωματικών διατάξεων (βλ. επόμενη ενότητα).

Οι επόπτες θα ξεκινήσουν να σχεδιάζουν και να διενεργούν εποπτικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της σημασίας και της οργάνωσης νέου προγράμματος εποπτικής εξέτασης (σύσταση μεικτής εποπτικής ομάδας (ΜΕΟ) στην περίπτωση σημαντικής τράπεζας και διενέργεια διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων, θεματικών εξετάσεων, κ.λπ.).

Γενικότερα, οι επόπτες θα παρακολουθούν τη συμμόρφωση της αδειοδοτημένης οντότητας με το υποβληθέν πρόγραμμα δραστηριοτήτων. Αν διαπιστωθεί ότι η νέα οντότητα δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην απόφαση αδειοδότησης ή με τις απαιτήσεις διαρκούς προληπτικής εποπτείας, οι επόπτες μπορούν να λάβουν μέτρα, τα οποία κυμαίνονται από τη στενότερη αλληλεπίδραση μέσω ειδικών συναντήσεων και τη χρήση εποπτικών εξουσιών μέχρι μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης ή ακόμη και κυρώσεις, ανάλογα με τον βαθμό της μη συμμόρφωσης.

6.2 Συμπληρωματικές διατάξεις της απόφασης

Σύμφωνα με απόφαση που έχει εκδώσει το Δικαστήριο, η αρμόδια αρχή μπορεί, κατ' αρχήν, να επιβάλει προϋποθέσεις και/ή υποχρεώσεις σε περιπτώσεις όπου η αίτηση αδειοδότησης θα απορριπτόταν ειδάλλως.¹⁹ Στην παρούσα ενότητα διευκρινίζονται οι περιστάσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν τέτοια εποπτικά εργαλεία.

Διάφοροι τύποι συμπληρωματικών διατάξεων μπορούν να προσαρτηθούν σε μια απόφαση αδειοδότησης:

- Η «προϋπόθεση» αναφέρεται σε ένα προαπαιτούμενο, το οποίο πρέπει να εκπληρωθεί προτού η απόφαση αδειοδότησης τεθεί σε ισχύ.
- Η «υποχρέωση» αναφέρεται σε μια απαίτηση ή έναν περιορισμό που εφαρμόζεται σε διαρκή βάση ή για καθορισμένη περίοδο μετά τη λήψη της απόφασης αδειοδότησης.
- Η «σύσταση» αναφέρεται σε μια μη δεσμευτική πρόταση.

Ομοίως, οι αιτούσες οντότητες μπορούν να αναλαμβάνουν «εκ των προτέρων δεσμεύσεις» πριν από την έκδοση της απόφασης αδειοδότησης. Αυτές εξετάζονται από τις ΕΑΑ και την ΕΚΤ στη συνολική αξιολόγηση και μπορούν να συμπεριληφθούν στην απόφαση αδειοδότησης ως συμφωνηθείσες προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις.

¹⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 2015, *CO Sociedad de Gestión y Participación SA και λοιποί* κατά της *De Nederlandsche Bank NV και λοιπών*, C-18/14, ECLI:EU:C:2015:419.

Προϋποθέσεις

Οι προϋποθέσεις υποχρεώνουν την αιτούσα οντότητα είτε να προβεί σε κάποια πράξη είτε να απέχει από κάποια πράξη. Η άδεια λειτουργίας θα τεθεί σε ισχύ μόνο αφού έχει εκπληρωθεί η προϋπόθεση.

Οι προϋποθέσεις έχουν αναλογικό χαρακτήρα και δεν εκτείνονται πέρα από ό,τι κρίνεται αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης της αίτησης αδειοδότησης.

Οι προϋποθέσεις είναι σαφείς και ορθά προσδιορισμένες ώστε να εγγυώνται την ασφάλεια δικαίου. Η προϋπόθεση πρέπει να είναι εφαρμόσιμη και εκτελεστή.

Υποχρεώσεις

Όπως και οι προϋποθέσεις, οι υποχρεώσεις απαιτούν από την αιτούσα οντότητα είτε να προβεί σε κάποια πράξη είτε να απέχει από κάποια πράξη. Οι υποχρεώσεις επιβάλλονται για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν μετά τη θέση σε ισχύ της άδειας λειτουργίας σε διαρκή βάση. Η μη εκπλήρωση υποχρέωσης δεν θέτει εν αμφιβόλω την αρχική απόφαση αδειοδότησης. Ωστόσο, ενδέχεται να οδηγήσει στην εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης και/ή κυρώσεων.

Οι υποχρεώσεις έχουν αναλογικό χαρακτήρα και δεν εκτείνονται πέρα από ό,τι κρίνεται αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης της αίτησης αδειοδότησης. Μπορούν να επιβληθούν προκειμένου να αντιμετωπιστούν ζητήματα που μπορεί να ανακύψουν μετά την αδειοδότηση, ιδίως σε περίπτωση που υπάρχουν ανησυχίες σε σχέση με την εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης της αδειοδότησης σε διαρκή βάση.

Συστάσεις

Συστάσεις μπορούν να προσαρτηθούν στην απόφαση αδειοδότησης, ακόμη και αν τεχνικά πληρούνται όλα τα κριτήρια της αδειοδότησης. Οι συστάσεις μπορούν να αφορούν ευρύ φάσμα θεμάτων προς αντιμετώπιση.

Οι συστάσεις δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Οι λόγοι έκδοσής τους και οι επιδιωκόμενοι στόχοι θα πρέπει να δηλώνονται ρητώς.

Εκ των προτέρων δεσμεύσεις

Οι εκ των προτέρων δεσμεύσεις δεν επιβάλλονται από την ΕΑΑ ή την ΕΚΤ, αλλά προτείνονται από την αιτούσα οντότητα πριν από την έκδοση της απόφασης αδειοδότησης. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές επιτρέπεται να υποβάλλουν προτάσεις.

Στόχος των εκ των προτέρων δεσμεύσεων είναι να παρέχουν στην αρμόδια αρχή διαβεβαίωση για την εκπλήρωση των κριτηρίων της αξιολόγησης.

Οι εκ των προτέρων δεσμεύσεις λαμβάνουν τη μορφή γραπτής δήλωσης που υπογράφει η αιτούσα οντότητα.

Οι εκ των προτέρων δεσμεύσεις λαμβάνονται υπόψη στις αντίστοιχες αξιολογήσεις της ΕΑΑ και της ΕΚΤ και παρουσιάζονται στην απόφαση αδειοδότησης ως συμφωνηθείσες προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις.

6.3 Ορθή διαδικασία

Η ΕΑΑ μπορεί να απορρίψει αίτηση αδειοδότησης αφού ολοκληρώσει την αξιολόγησή της ή μπορεί να προτείνει στην ΕΚΤ την έκδοση θετικής απόφασης. Αφού ολοκληρώσει τη δική της αξιολόγηση, η ΕΚΤ μπορεί στη συνέχεια είτε να επιβεβαιώσει την απόφαση που προτείνει η ΕΑΑ είτε να την απορρίψει.

Δικαίωμα ακρόασης

Όταν μια αίτηση αδειοδότησης πρόκειται να απορριφθεί από την ΕΚΤ, ή όταν πρόκειται να επιβληθούν προϋποθέσεις και υποχρεώσεις, δίνεται στην αιτούσα οντότητα η ευκαιρία να υποβάλει τα σχόλιά της. Αυτό αποκαλείται «δικαίωμα ακρόασης» και αποτελεί αρχή που κατοχυρώνεται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²⁰

Το δικαίωμα ακρόασης αναγνωρίζεται σε όλες τις αιτούσες οντότητες των οποίων η αίτηση αδειοδότησης πρόκειται να απορριφθεί από την ΕΚΤ ή των οποίων η αδειοδότηση θα συνοδεύεται από προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις.

Όσον αφορά τις αιτήσεις αδειοδότησης, η προθεσμία για την υποβολή σχολίων είναι τρεις εργάσιμες ημέρες.

Υπάρχουν, ωστόσο, περιπτώσεις όπου το δικαίωμα ακρόασης δεν εφαρμόζεται:

- όταν οι προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις αφορούν καταστατικές διατάξεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται η αίτηση,
- όταν οι προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις έχουν συμφωνηθεί εκ των προτέρων με την αιτούσα οντότητα,
- όταν οι προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις προσδιορίζονται ως απαιτήσεις υποβολής αναφορών σύμφωνα με το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο.

Πρόσβαση στον φάκελο της αίτησης

Έπειτα από την έκδοση της απόφασης, η αιτούσα οντότητα έχει το δικαίωμα να ζητήσει από την ΕΑΑ ή την ΕΚΤ πρόσβαση στον φάκελο της αίτησης.

²⁰ Βλ. επίσης το άρθρο 31 του κανονισμού για το πλαίσιο ΕΕΜ.

Η πρόσβαση στον φάκελο μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. σε περιπτώσεις απόρριψης της αίτησης αδειοδότησης από την ΕΑΑ) όσο και στο επίπεδο της ΕΚΤ (π.χ. σε περιπτώσεις απόρριψης της αίτησης αδειοδότησης από την ΕΚΤ ή σε περίπτωση που προτείνονται προϋποθέσεις ή υποχρεώσεις). Αυτό το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί βασική συνιστώσα του δικαιώματος υπεράσπισης, του δικαιώματος χρηστής διοίκησης και του δικαιώματος ακρόασης.

7 Ανάκληση και λήξη αδειών λειτουργίας

Η άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος μπορεί να ανακληθεί από την ΕΚΤ είτε με δική της πρωτοβουλία είτε βάσει πρότασης της ΕΑΑ του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Η διαδικασία που εφαρμόζεται για την ανάκληση άδειας λειτουργίας ορίζεται στην εθνική νομοθεσία, ενώ η συνεργασία μεταξύ της ΕΑΑ και της ΕΚΤ είναι σε μεγάλο βαθμό ίδια με τη συνεργασία τους στο πλαίσιο χορήγησης άδειας, αν και παρουσιάζει ορισμένες αποκλίσεις ανάλογα με το αν η ανάκληση έχει ζητηθεί από την ίδια την εποπτευόμενη οντότητα ή αν έχει κινηθεί από την εποπτική αρχή (την ΕΑΑ ή την ΕΚΤ).

Αν η εποπτευόμενη οντότητα έχει ζητήσει από την ΕΑΑ να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας της, παραδείγματος χάριν επειδή δεν εκτελεί πλέον τραπεζικές εργασίες, η ΕΑΑ και η ΕΚΤ αξιολογούν από κοινού κατά πόσον πληρούνται οι ισχύουσες προϋποθέσεις. Η ΕΚΤ αποφασίζει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για ανάκληση της άδειας λειτουργίας σύμφωνα με την εθνική και την ενωσιακή νομοθεσία. Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται σαφής και αδιαμφισβήτητη επιβεβαίωση ότι η οντότητα δεν διακρατεί πλέον καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια.

Αν η ανάκληση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος ενεργοποιείται από την εποπτική αρχή, παραδείγματος χάριν επειδή το ίδρυμα παύει να πληροί τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας ή δεν παρέχει πλέον την εγγύηση ότι μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι των πιστωτών του, διενεργείται ολοκληρωμένη και αναλυτική κοινή αξιολόγηση για την τεκμηρίωση των λόγων ανάκλησης της άδειας λειτουργίας, στην οποία λαμβάνεται υπόψη το εποπτικό ιστορικό του ενδιαφερόμενου ιδρύματος, καθώς και τα σχετικά θιγόμενα συμφέροντα, για παράδειγμα ο κίνδυνος για τους καταθέτες. Σε τέτοιες περιπτώσεις, σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΕΜ, μπορούν να εμπλακούν και οι αρχές εξυγίανσης.

Η λήξη άδειας λειτουργίας σημειώνεται όταν η άδεια λειτουργίας ενός πιστωτικού ιδρύματος παύει να υφίσταται στις περιστάσεις που αναφέρονται στη σχετική ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία. Αυτό μπορεί να προκληθεί από συγκεκριμένους εθνικούς και νομικά καθορισμένους παράγοντες, οι οποίοι γενικά δεν συνεπάγονται εποπτική διακριτική ευχέρεια ή απόφαση της αρμόδιας αρχής. Υπάρχουν τρεις τυπικές καταστάσεις στις οποίες, σύμφωνα με της εθνική νομοθεσία, η άδεια λειτουργίας μπορεί να λήξει:

- το πιστωτικό ίδρυμα δεν κάνει χρήση της άδειας λειτουργίας εντός 12 μηνών,
- το πιστωτικό ίδρυμα παραιτείται ρητώς από την άδεια λειτουργίας,
- το πιστωτικό ίδρυμα έχει παύσει να ασκεί τη δραστηριότητά του για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών.

Δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, αποτέλεσμα παρόμοιο με τη λήξη της άδειας λειτουργίας μπορεί να σημειωθεί αν το ίδιο το πιστωτικό ίδρυμα παύσει να υφίσταται, παραδείγματος χάριν λόγω συγχώνευσης με άλλη εταιρεία. Σε αυτές τις περιπτώσεις

ταυτόχρονα παύει να υφίσταται και η άδεια λειτουργίας. Σε τέτοιες περιπτώσεις εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία που ισχύει για τη λήξη της άδειας λειτουργίας.

Συνομογραφίες

CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulation
EAT	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
EEM	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2018

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλ.: +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος: www.bankingsupervision.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.